

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst á 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, pritrčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezni številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		V Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	...
6	...	120—	120—	180—	...
3	...	60—	60—	90—	...
1	...	20—	20—	30—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Pomen nove vlade.

Pomen nove vlade za prečanske kraje postaja čedalje jasnejši in važnejši. Že kratka primera blokaške vlade z vlado nacionalne koncentracije odkriva veliko nasprotje med obema, in sicer nasprotje, ki je najtesneje zvezano z občo blaginjo, z gospodarskim in tudi socialnim napredkom prečanskih krajev. Pomislimo le, kaj za te kraje pomeni blokaška vlada in kaj nudi vlada nacionalne koncentracije, ako prevzame državno oblast v svoje roke in ako vodi usodo države in torej tudi prečanskih krajev v bodočih mesecih in ev. letih!

Vzemimo najprvo socialnost! Tej strani javnega življenja dajemo prednost pred ostalimi, ker ima posebno zvezo s programi in taktikami dveh poglavitnih skupin federalističnega bloka, namreč s SLS in z Radičevim seljaškim republikom. Ne bomo se pripravili s papirnati socializmi, ampak s programi res le papirnati, ter da je ta stranka v praksi najljubejša nasprotnica vseh socialnih pokretov. Saj se najdejo med njenimi teoretičnimi ljudje, ki ne obsojajo stavke, vsi pa soglašajo, da je socializem brezbožen in v bistvu protikrščanski. Merodajno je, da so klerikalne stranke v vseh državah zagrizene nasprotnice socialnih stremeljenj in delavskih vrst in da to nasprotje čutijo prav dobro tudi socialisti sami. Kako bi bilo s svobodnimi volitvami v Sloveniji in na Hrvaškem, da vodijo volitve klerikali z Radičem na čelu, si lahko prav nazorno predstavljamo po vzgledu, ki so nam ga dali pred vojno! Enako protisocialen je tudi Radič na Hrvaškem, ki sanja samo o hrvatski republiki. Tudi ta bi ne trpel, da se po hrvatskih mestih uveljavlja socialno razmerje, da se delavstvo organizira na samostalni podlagi, in da z lastnimi organizacijami pridobi na javni moč in si utrjuje svojo gnotno situacijo. V socialnem pogledu pomeni torej vlada federalističnega bloka velik nazadek. Ustavni prepri bi potisnili socialno zakonodajo v stran. Začela bi se prava preganjanja socialističnih voditeljev, organizacije bi se ukinjale s prostimi dekreti. Tudi Zaloške ceste bi se ponavljale.

Drugačno razmerje do socialnosti pa imajo programatično in taktično skupine, ki stoje na etatičnem političnem programu, katerim je državnost in nacionalnost prva naloga mednarodnega domačega javnega življenja. Te skupine niso proti socialnemu pokretu, proti izboljšanju gospodarskih in socialnih razmer, ker same zahtevajo za noranost države čim večjo blaginjo in enakopravnost državljanov brez razli-

ke stanu in vere. Nazori se križajo šele pri sredstvih. Eni so za postopno državno zakonodajo socialnega ravnanja, druga pa za odločnejšo afirmacijo delavske moči v podjetjih samih. Vendar to še ni bistveno. Glavno je dejstvo, da se delavstvo pri vladi nacionalne koncentracije lahko zanese na mnogo svobodnejše volitve, torej na mnogo boljše pogoje svojega političnega in sindikalnega delovanja, kakor pa če bi na vladi čepela nasilna in brezobzirna Radičeva družina.

Kaj bi bilo z gospodarstvom? Tudi na tem polju so pozitivni momenti na strani nacionalne koncentracije, ki izvede prečanski nacionalni preporod, ozdravljeno od federalistične zablode in očisteno od demagoških, protidržavnih tribunov v oslonu na gospodarstvo, na meščanstvo, na seljaštvo. Da je bilo seljaštvo, meščanstvo, sploh gospodarstva dobrobit prečanskih krajev federalistom pri srcu, bi ne bili tako b. zvršno gonili svoje abstinence in svojega negativizma proti vsem realnim in dnevnim interesom teh krajev in tega prebivalstva ter bi bili na temelju pozitivne, postopne zakonodaje ter progresivnega državnega pojmovanja z obema rekama zajeli nepregledno polje aktivne zakonodaje v korist svojega ljudstva. Vse te interese so vrgli v koš, ubogo ljudstvo pa so s praznimi frazami slovenstva, hrvatstva, sedaj s federalizmom, avtonomijo, z »mežnarjem« za napredne kroge, seljaštvom itd. Ti strankarji niso videli povojnih gospodarskih ran na deželi in v mestu, med uradničtvom in ubogim seljaškim trpinom, ti politiki niso slišali o mogočnem gospodarskem, trgovinskem in industrijskem razmahu prečanskih krajev, ki ga je treba uravnati in zaščititi, o nevarnosti, ki preči od strani Italije! Vrgli so se raje na svoje strankarske zablode ter zanetili brezplodni bratski spor povsem čustvene narave, ki je pa neizmerno škodil, koristil nič. Danes že vsakdo vidi, da klerikalcem in Radičevcem ni za idejo, marveč da gre pri celem sporu le za osebno ambicijo užaljenih politikov, ki hočejo samo vlade. Stranke so jim le polje osebnega, poklicnega delovanja in izkoriščanja.

Ali bi pod vlado federalističnega bloka napredovala notranja demokracija? Ali bi dr. Korošec kedaj koncediral nasprotnikom v avtonomizirani Sloveniji svobodo, ki jo danes uživa v jugoslovenski državi? Ali bi gospod Radič pustil nasprotnike, da se na Hrvaškem razvijajo svobodno in enakopravno, kakor mu dovoljuje beograjska vlada, ki izpoveduje očitne protidržavne programe in ki je že zagrešil

brezbroj veleizdajniških činov in zločinov?

V vseh državah zasledujemo, da se državnost brani proti vsakomur. Tudi v Jugoslaviji jo moramo zaščititi. Nihče ni v stanu zagovarjati polzusa, da se prepusti komaj dosežena svoboda Srbom, Hrvatov in Slovencev demagogom in ljudem, ki so doslej samo razkrajali in ki nikdar niso hoteli pozitivnega sodelovanja. To velja za dr. Korošca kakor za Stjepana Radiča.

Vlada nacionalne koncentracije je torej v eminentnem interesu prečanskih krajev, ker tem krajem daje notranjo svobodo, garantira strankam demokra-

cijo, omogoča krepak razvoj gospodarstva, industrije in trgovine, ker bo skrbela za seljaško in socialno zakonodajo, ker bo preko celokupne jake državne organizacije, vojske in splošne notranje konsolidacije utrdila tudi položaj izpostavljenih krajev na zapadu in Jadranu. Naš cilj je Jadran in tega ne dosežemo z našimi večletnimi ustavnimi borbami, marveč z agilno notranjo upravo, z dobro gospodarsko konsolidacijo, z razvijanjem industrije in trgovine, z vsesplošno notranjo slogo in tekmo za velikimi cilji moderne države, kakor hočemo, da postani tudi Jugoslavija!

Odločilni dogodki v nadaljnjem razvoju krize.

Razkol v demokratskem klubu. — Nervoznost prestolice glede sestave vlade.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Včerajšnji razvoj in razplet vladine krize je naša prestolnica ves dan spremljala z največjim zanimanjem. Povsod je bilo opažati nervozno opazovanje in premostranost najvažnejših dogodkov, ki so se odigrali v parlamentu in izven njega. V nekaterih slojih je snoči zavladalo veliko veselje, da je že sestavljena Pašić-Pribičevićeva vlada, ki jo danes potrdi sam vladar. Ta vest se je izkazala za golo politično kombinacijo in mestoma tudi za špekulacijo gotovih od senzacij živčih listov.

Res je, Tudi snoči so bile v parlamentarnih krogih lancirane vesti, da je gotovo dejstvo, da se ima danes do opoldne sestaviti »državotvorna nacionalna vlada«. To vlado imajo tvoriti radikali s Pribičevićev skupino z indirektno oz. direktno podporo nekaterih džemijetov in Nemcev. To vlado naj bi tudi podpirali vsi do sedaj nevtralni poslanci. Parlamentarni račun bi začasno omogočil delovanje take koalicijske vlade.

Eden najvažnejših dogodkov v parlamentu je bil včeraj formalni izstop Pribičevićeve skupine iz demokratskega parlamentarnega kluba. Ta izstop so v parlamentu različno komentirali. Vsi so soglasnega mnenja, da pomenja ta izstop za bodočnost demokratske stranke najvažnejši dogodek.

Skupina posl. Svetozara Pribičevića je, kakor smo že včeraj med najnovejšimi kratko javili, formalno naznaila predsedniku Ljubi Davidoviču svoj definitivni izstop iz kluba, naglašujoč, da je ta skupina pravi tolnak demokratskega strankinega programa. V demokratskih krogih je nastalo precejšnje vznemirjenje, ker se vsi zavedajo velikih in usodnih posledic, ki jih povzročita ta korak posl. Pribičevića. Pribičević je ustanovil s svojo skupino parlamen-

taren klub pod imenom »Samostoini demokratski klub«. Skupščinsko predsedstvo je odkazalo novemu klubu nekdanje klubske prostore džemijeta. Klub tvori do danes 14 članov in je pričakovati, da se mu pridružio še nekateri drugi. Posl. Kosta Timonjevič, ki v naših naših državne in notranje politike popolnoma soglaša s Svetozarjem Pribičevićem ostane začasno še v demokratskem klubu Ljube Davidoviča.

Predsedniku demokratskega kluba je bilo snoči izročeno pismo Svetozarja Pribičevića in njegovih somišljenikov tele vsebine:

»Podpisanim je čast naznaniti tale svoj sklep: Z ozirom na svoje dosedanje delovanje in vedno želeč narodno in državno edinstvo ne moremo sodelovati s skupino, ki zavzema popolnoma nasprotno stališče. Zvesti programu demokratske stranke in v soglasju s sklepi zadnjega strankinega kongresa izjavljamo, da ne odobravamo Vaše politike, ki hoče prevzeti državno oblast s pomočjo federalističnega bloka.

Prosimo Vas vsled tega, da blagovolite vzeti na znanje, da se ločimo iz zveze demokratskega kluba in ustanovljamo samostojen demokratski klub, ki bo vodil politiko v duhu programa demokratske stranke.

Podpisi: Svetozar Pribičević, Valerijan Pribičević, dr. Lukinić, dr. Krizman, Trifunović, Grisogno, Branković, Vukosavljević, Kalember, dr. Srdjan Budisavljević, Večeslav Vilder, Dušan Bošković, Josip Reissner in dr. Svetislav Popović.

PRIČIČEVIĆ IZDA NOV LIST.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Pribičevićeva skupina namerava s 1. aprilom pričeti z izdajanjem novega dnevnika »Reč«, ki bo pendant zagrebški »Riječ«.

PAŠIČEVA POGAJANJA S PARLAMENTARNIMI SKUPINAMI.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Včeraj ob 9. dopoldne je bil sestanek med Nikolo Pašićem in Svetozarjem Pribičevićem na stanovanju prvega. Daljši razgovor je bil o možnosti sodelovanja v vladi na temelju koalicije med desničarskimi demokrati in radikali. Svetozar Pribičević je načelno odobril tako koalicijo, izjavil pa je ministrskemu predsedniku, da predloži danes ob 9. dopoldne definitivni odgovor svoje skupine.

Nikola Pašić je takoj obvestil kralja o uspehih razgovorov s Pribičevićem. Pašić je tudi privolil, da se prizna demokratski skupini za vsakih pet poslancev po 1 ministrski sedež. Radikali so pripravljali samostojni demokratski prepuštili trgovinsko, prometno, prosvetno in pravosodno ministrstvo.

Designirani ministrski predsednik Nikola Pašić je skušal včeraj po svojih zaupnikih sondirati teren pri džemijetu in pri Nemcih.

Džemijet je ministrskemu predsedniku kratko odgovoril najpreje, da ne more podpirati Pašić-Pribičevićeve vlade. Nemci po podali sličen odgovor. Po naročilu Pašičevem sta snoči vodila pogajanja z džemijetom in Nemci dr. Korić in Nastas Petrović. Kar se tiče Nemcev, je definitivno dosežen aranžma, da sta dva Nemca za Pašića, ostali pa ostanejo nevtralni. Džemijet stavi nove zahteve in je opažati pri njem dve struji: ena manjšinska za Pašića, druga pa se skuša nasloniti na bosanske muslimane oz. na opozicijski blok. Nemci so snoči izdali kratek komunik, ki konstatira, da vlada, ki se ima sestaviti, ne more pričakovati njih podpore.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Na snoči seji nemškega kluba je prodril predlog dr. Krafta, da klub začasno ne podpira Pašić-Pribičevićeve vlade. Ta sklep ni bil soglasen, dva člana sta bila proti. Pašić je nato snoči pozval k sebi nemškega poslanca prof. Teufila, s katerim je razgovarjal o stališču Nemcev napram njegovi novi vladi.

Pri premetovanju splošne situacije je treba ugotoviti, da je Pašić natekel pri sestavi vlade na velike težkoče, ki se pojavljajo predvsem v parlamentarnem razmerju posamičnih sil. Te težkoče so prilično velike, ker še ni popolnoma opredeljeno stališče malih parlamentarnih skupin in pa nevtralcov. Radikali s sigurnostjo računajo, da se posebej Pašić sestava vlade in da bo kri-za danes popoldne končana.

Aleksej Tolstoj.

Polet na Mars.

Roman.

Los je stopil od mize in sklenil tok. Pod stropom so se prižgale in zašumele svetilke. Skyless je zagledal na lesenih stenah risbe, diagrame in zemljevide, police z optičnimi in merilnimi instrumenti, klanfe, kupe konzerv in kozarke. Na stopnicah v kotu lope teleskop.

Los in Skyless sta se približala lesu, ki je obdajal kovinasto jaje. Z enim pogledom je Skyless ugotovil, da je bil jajčasti aparat najmanj 8½ metrov visok in 6 metrov širok. Po sredi površine se je vil jeklen pas, ki je bil upognjen navzdol k površini aparata kot dežnik. — To je bila padalna zavora, ki je povečala odpor aparata pri padcu v zraku. Pod zračnim padalom so se nahajale tri okrogla vrata, odprta za vhod. Spodnji del jaja se je končal z ozkim grlom. Obdajala ga je dvojna, iz masivnega jekla napravljena okrogla spirala, ki je bila zasukana v nasprotni strani — odbijač. Taka je bila zunanost medplanetne ladje.

Los je trkal s svinčnikom po okovani lupini jaja in pričel razlagati podrobnosti. Aparat je bil zgrajen iz mehkega in litega jekla, znotraj je bil dobro utrjen z rebri in lahkiimi oblikami. To je bil za-

3 nanji oklep. V njem se je nahajal drugi oklep iz šestih slojev kavčuka, klobučine in kože. V tem drugem, kožnatem, obšitem jaju so se nahajali aparati za opazovanje in kretanje, posode za kisik, zaboji za vsesavanje ogljikove kisline, mehke blazine za instrumente in živila. Za opazovanje so bila napravljena nad oklepom aparata posebna »očesca« v obliki kratke kovinaste cevi, opremljene s prizmatičnimi lečami.

Mehanizem za kretanje se je nahajal v grlu, ki ga je obdajala spirala. Grlo je bilo vilito iz kovine »Obine«, izredno vpojilive in po trdosti prekašajoče astronomični bron. V stenah grla so izvirali navpični kanali. Zgoraj se razširja vsak od njih v tako zvano eksplozivno celico. V vsako celico vodi od skupnega magneta komulatur in cev za tok. Kakor prihaja v cilindre motorja bencin, tako se polnijo eksplozivne celice z »Ultra-lididom«, najfinejšim praškom, eksplozivno snovjo izredne sile, ki je bila iznajdena leta 1920. v laboratoriju N...ske tvornice v Petrogradu. Sila »Ultra-lidida« je prekašala vse, kar je bilo doslej znanega na tem polju. Stožec eksplozije je zelo ozek. Da bi se os stožca eksplozije ujemala z osmi navpičnih kanalov grla, je bil napeljan v eksplozivne celice prihajajoči »Ultra-lidid« skozi magnetno polje. Tak je bil v splošnih potezih princip gibalnega mehanizma: to je bila raketa. Zaloga »Ultra-lidida« — za sto ur. Z zmanjšanjem ali povečevanjem števila eksplozij v sekundi je bilo mogoče »acelirati« kretanje rakete in nato »sustati«.

Spodnji del je znatno težji od zgornjega in zato se aparat obrača vedno, kadar pride v sfero privlačnosti planeta z grlom proti njemu.

— S kakšnimi sredstvi je bil zgrajen aparat?, je vprašal Skyless.

— Gradivo je dala vlada. Deloma sem porabil za to svoje prihranke.

Los in Skyless sta se vrnila k mizi. Po kratkem molku je vprašal Skyless dvomljivo:

— Ali računate s tem, da najdete na Marsu živa bitja?

— To zvem jutraj, v petek, 19. avgusta.

— Ponujam vam deset dolarjev za vrstico o vtisih. Predujem — šest podlistkov po dvesto vrst, ček lahko predložite v Stockholm. Prav?

Los se je zasmejal, priklinal z glavo — sprejemam. (Skyless je sedel na koncu mize, da napiše ček.) — Škoda, škoda, da nečete poleteti z menoj: saj je to v bistvu tako blizu, bliže kot do Stockholm.

Spremljevalec.

Los je stal, naslonjen z ramo na odprta vrata. Pipa mu je bila ugasnila.

Za vratni tja proti Ždanovskemu obrežju je ležala praznina. Nekaj motnih svetilk je odsevalo v vodi. Daleko — so se dvigali megleni in nejasni obrisi dreves drevoreda. Za njimi je gorel in ni mogel dogoreti motni, otožni zaton. Dolgi oblaki, čijih koncev se je dotikal odsev zahajajočega solnca, so ležali kakor otoki v zeleni vodi. Nad njimi so

je modrilo in temnilo nebo. Nekaj zvezd se je prižgalo na njem. Bilo je tiho — po starem, na stari zemlji. Od daleč je prihajal zvok tulečega parnika. Kakor siva senca je šinila po praznoti podgana.

Delavec Kuzmin, ki je oni dan mešal v vedru barvilo, je tudi stal na pragu in vrgel iskro cigarete v temo.

—Teško se je ločiti od zemlje, je dejal tiho — celo od doma se je težko ločiti. Iz vasi greš takole na kolodvor — desetkrat se ozreš nazaj. Dom — koč, s slamo pokrita, in vendar — svoja, kraj, s katerim živiš skupno življenje. Zapustiš zemljo — vse je praznina.

—Voda v čajniku je zavrela — je dejal Hohlov, drugi delavec. — Poidi, Kuzmin, čaj pit!

Kuzmin je dejal: — Naj bo. — vzdihnil in odšel h kovaškemu mehu. Hohlov — surov človek — in Kuzmin sta sedla pri kovaškemu mehu na zaboj pila čaj, previdno lomila kruh, obirala suho ribo — žvečila počasi. Kuzmin je zamežikal, skomignil redko bradico in dejal polglasno:

—Smili se mi. Takih ljudi zdaj skoraj ni več.

—Počakaj še z njegovo posmrtnico.

—Nek avijatik mi je pravil: dvignil se je na osem kilometrov poleti in glej — vendar je zamrznilo olje v njegovem aparatu, tako je bilo lizlo. A še više leteti. Tam je — mrz. Tema.

—Jaz pa pravim — potrpi s posmrtnico, — je odgovoril Hohlov mrzljivo.

Program Pašić - Pribičevićve vlade.

Ministrska lista bo sestavljena že dopoldne.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Na posebno vabilo designiranega ministrskega predsednika je bil včeraj ob 16.30 v Pašićevem stanovanju sestanek s Svetozarjem Pribičevićem. Na tem sestanku je bil v razgovoru tudi program nove koalicijske vlade, ki bi imela na najvišjo željo izvršiti v skupščini končni sprejem državnega proračuna, rešiti invalidski zakon in v najkrajšem času izvršiti verifikacijo še ostalih Radicevih mandatov. Po izvršitvi tega programa naj bi se skušal doseči izhod iz latentne krize z novimi volitvami. Pašić je od Pribičevića zahteval, da mu definitivno odgovori glede svoje pripravljenosti za vstop v vladu. Pribičević je načelno privolil na vstop v koalicijsko vladu, ki naj bi imela predvsem »državotvoren in nacionalen značaj«.

Kakor hitro danes ob 9. dopoldne prejme g. Pašić Pribičevićev odgovor, se ima takoj sestaviti ministrska lista.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) V radikalnih krogih so slišali z vsjo sigurnostjo zatrjevali, da je situacija že toliko razjasnjena, da se ima danes dopoldne pričakovati sestava koalicijske vlade. Nekateri listi so slišali, da razširjajo v posebnih izdajah in letakih ministrsko listo.

KOMENTARJI O RAZKOLU V DEMOKRATSKEM KLUBU.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Razkol v demokratskem klubu politični in parlamentarni krogi različno komentirajo. Opozicijski blok odkrito in jasno zatrjuje, da je izstop Svetozarja Pribičevića in njegovih somišljenikov doslej povoljno vplival na razpoloženje v bloku in da je to garancija za nadaljnjo uspešno akcijo bloka. Boljše je, da je prišlo do tega razkola sedaj, nego pozneje, ko bi začel blok udvajati svojo veliko nalogo. Z druge strani radikalni naglašajo, da je napravil Svetozar Pribičević s svojimi prijatelji odločen korak politika in domoljuba, pokazal je, da je vedno odločen in načelno borilec za načela narodnega in državnega edinstva. Njegov nastop ni sledil iz egoističnih, strankarskih interesov, temveč iz višjih državnih interesov.

PODROBNOSTI O SESTANKU PAŠIĆ - PRIBIČEVIĆ.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Danes dopoldne objavljajo listi nekatere podrobnosti o razgovoru med Pašićem in Pribičevićem. Razgovor, ki so trajali eno uro, so bili prijateljski in neobveznega značaja. Pribičević ima prepustiti samostojnim demokratom štiri ministrska sedeže, in prevzamejo: Pribičević prosveto, dr. Svet. Popović promet, Grisogono pravdo, trgovino dr. Krizman ali Wilder Pribičeviću je rezerviranih tudi več mest državnih podtajnikov. Pribičević dalje zahteva garancije, da bo vlada izvršila volitve, kar je najvažnejša stvar.

Parlamentarni računi za novo vladu.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Radikalni krogi so prepričani, da sestavi vladu Nikola Pašić in da bo ta nova vlada položila prisego že danes dopoldne. Po informacijah iz radikalnih krogov ima »Politika« danes parlamentarni račun, po katerem je novi koalicijski vladi začasno garantirana večina v skupščini. Račun je ta:

Radikalni 108, 1 Romun, 1 srbski nacionalist, 14 samostojnih demokratov, 6 džemijetov, 2 radičeva disidenti in 3 demokratski disidenti, tedaj 175 glasov.

Blok: 35(?) demokratov, 24 klerikalcev, 18 muslimanov, 20 radičevcev, 11 zemljoradnikov, 2 socialista, 8 Nemcev, 8 džemijetov in Drinkovič, skupaj tedaj 127. Razlika je malenkostna, toda v korist Pašićevi vladi, ker še vedno radikalni računajo, da ostali del džemijeta ne bo vedno solidaren z blokom.

Opozicijski blok in vladna kriza.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Razvoj vladne krize in dosedanje Pašićeve uspehe za sestavo vlade različno komentirajo opozic. krogi. Nekateri izražajo mnenje, da je dana začasna moč Pašiću sestavi s pomočjo desničarskih demokratov novo koal. vladu. Splošno pa v opozicijskem bloku obstojata dve struji, ki se razlikujeta v nazorih glede nadaljnje parlamentarne taktike. Del opozicije, ki kateremu mu pritevati radičevce in jugoslovanski klub, naglašajo, da bi sestava Pašić-Pribičevićve vlade ne bila pravilna in če se sestavi, tedaj znači to, da je Pašić »vrgel rokavico Hrvatom«. Po mnenju klerikalcev in radičevcev mora v tem slučaju blok pričeti z akcijo, da demonstrativno zapusti skupščino. Druga struja, kateri pripadajo muslimani in Dav-

dovičevi demokratje, se s prvo ne strinja v tej taktiki, marveč je treba storiti vse, da se s pomnoženimi parlamentarnimi silami čez nekaj dni uvede parlamentarna in legalna borba proti Pašićevi vladi, katero lahko opozicijski blok strmoglavi vsako minuto.

IZJAVA PREDSEDNIKA NARODNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 27. marca. (Izv.) Zastopniki opozicijskega bloka so včeraj dopoldne posetili predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanovića ter ga vprašali za mnenje o razvoju parlamentarne in vladne krize. Predsednik jim je kratko izjavil, da dobi danes dopoldne g. Nikola Pašić definitivni odgovor, ako sprejme Pribičević sodelovanje v njegovi vladi. Dalje je predsednik kratko odgovoril zastopnikom opozicijskega bloka: »G. Pašić bo danes na ta odgovor sestavil vladu ali pa vrnil mandat.«

Padec Poincaréjeve vlade.

Nepričakovana demisijska. — Poincaréju poverjena sestava nove vlade.

— Pariz, 26. marca. (Havas.) Ministrski predsednik Poincaré je ob 12.15 dopoldne izročil predsedniku Millerandu demisijsko kabineto.

— Pariz, 26. marca. (Havas.) Ob 12.30 se je sestel ministrski svet pod predsedstvom Milleranda, da se posvetuje o položaju. Ministrski svet je trajal 1 uro 15 minut. Predsednik Millerand je sprejel demisijsko kabineto.

— Pariz, 26. marca. (Havas.) Zbornica je zakonski načrt o ureditvi uradniških pokojnin z 71 : 264 glasovi komisiji vrnila, čeprav je fin. minister de Lasteyrie stavil predlog za zaupnico.

— Pariz, 26. marca. (Izv.) Povodom razprave o ureditvi uradniških pokojnin je fin. minister zahteval od zbornice, da se mu izreče zaupnica. Zbornica pa je z večino 7 glasov vrnila zakonski načrt komisiji, narkar je fin. minister s svojimi tovarišim takoj zapustil dvorano. Seda zbornice je bila prekinjena. Poincaré je hitel v elysejsko palačo, da predloži Millerandu demisijsko kabineto. Predsednik republike je demisijsko sprejel.

— Pariz, 26. marca. Po končani seji ministrskega sveta je Poincaré izjavil zastopnikom tiska, da je podal nepreklicno demisijsko.

— Pariz, 26. marca. (Havas.) Millerand je pozval v razgovoru Poincaréja, da nadaljuje svoje delo, ki je vodi že več kakor dve leti s spoštnim odobravanjem zbornice in domovine. Poincaré je odgovoril, da je njegova živa želja poslušati klic predsednikov, toda končno odločil se je demisijsko sprejel.

— Pariz, 26. marca. (K) Politični krogi pričakujejo, da Poincaré sestavi novi kabinet z malimi spremembami. Mesto finančnega ministra prevzame dosedajni podtajnik v tem ministrstvu Daubigny, član nacionalnega bloka. Ta ima največ šans. Če se Poincaréju ne posreči sestava vlade bo ista najbrže poverjena Barthouju.

— Pariz, 26. marca. (Izv.) V nekaterih političnih krogih živahno komentirajo kombinacijo, da se poveri sestava vlade predsedniku reparacijske komisije Barthouju. V takem kabinetu bi imel prevzeti vodstvo finančnega ministrstva Marshall, kar bi značilno dalekosežno spremembo v pravcu reparacijske politike.

— Pariz, 26. marca. (Izv.) Za slučaj, da prevzame Poincaré sestavo nove vlade, namerava znatno reducirati ministrske resore. V enotno ministristvo narodne obrambe se imajo združiti vojni, mornariški in kolonijalni ministristvo, v ministristvo narodnega gospodarstva ministristvo trgovine, javnih del in poljedeljstva.

— Pariz, 27. marca. (Izv.) Prekinjena dopoldanska seja zbornice se je nadaljevala ob 16. dopoldne. Med čitanjem zapisa o seji in demisijskega pisma so se čuli razni medklici. Tako klic: »Gore mrtevci!« Demisijska je odgovorjela: »Danes je lahko Berlin razsvetljen!« Razvila se je nato kratka debata o demisiji. Večina zbornice je izrekla Poincaréju zaupanje. Zbornica je odgojena do petka. Do tega dne se ima sestaviti nova vlada.

Milijonske izgube dunajskih spekulativov.

Dunajske banke izgubile 150 milijonov zlatih kron.

— Dunaj, 27. marca. (Izv.) V finančnokrovnih krogih cenijo obveznosti, ki so jih prevzele razne dunajske banke pri terminkskih spekulacijah s frankom, na 100 milijonov dolarjev. Do danes je končno tretjina tega zneska poravnana približno 30 milijonov dolarjev, kar odgovarja 150 milijonov zlatih kron. Pri izgubah so odelene velike, srednje in privatne banke, pa tudi velika in srednja industrija. Dve dunajski veliki banki sta bili posebno občutno prizadele. Kljub tem velikanskim izgubam finančni krogi upajo, da ne pride do gospodarskih katastrof na denarnem trgu in v veliki industriji.

Spekulacija s francoskim frankom so imele tudi tragične posledice. Lastnik tvrdke Gartenberg & Komp. se je zgrudil mrtve na ulici vsled vznemirjenja, ker je izgubil radi spekulacij s frankom velikanske zneske. Privatne banke so imele tudi velike izgube. Na borzi se je pojavilo splošno nezaupanje in neki dunajski bankir je na borzi jasno izjavil, da pozna samo še dve plačilsmožnosti tveganja in pa Rotschildova. V finančnih krogih kljub temu, da se skuša izgube na prijateljski način pokriti, odkrito priznavajo, da ne bo mogoča nikakva intervencija in da je pričakovati insolventno številnih tveganj.

Politične vesti.

— Ogoščeni klerikalni volilci. Mesto da bi pošteno in poštenovalno, kakor se spodobi, zastopali interese svojih volilcev, so klerikalni poslanci živeli samo spletkarjenju, misleč, da bodo s cenjenimi spletkami dosegli več, kakor s poštenim delom. Celo leto so samo spletkarili, ljudstvo varali s puhlo frazdo, da je že na potu avtonomija, ki reši kot čarobno sredstvo volilske mase vse težave in nadlog. Živeč samo spletkam, niso imeli ne časa ne volje, da bi se zavzemali za koristi in interese svojih volilcev. Zato je lahko vlada brez vsakega ugovora in odpora valila neprestano nova bremena na rame slovenskega ljudstva. Da so danes tako neznošni davki, da je uprava tako slaba, da vlada beda in pomanjkanje na vseh koncih in krajih, zato so odgovorni klerikalni tigri, ki so samo vlekli visoke dnevnice — 300 dinarjev na dan — pa nič delali, marveč samo intrigirali in grdo zanemarjali svoje poslanske dolžnosti. To je bilanca enoletnega »delovanja« klerikalnih poslancev. Kdo bo še v bodoče volil take poslance, ki delajo samo za svoj žep, ljudski blagor pa jim je deveta briga?

— »Slovenčeve« fantazije. Strašno razočaranje je nastopilo v vrstah ljubljanske SLS. Razdelili so si bili že vsa važnejša mesta, da bi potem gospodarili v Sloveniji tako, kakor gospodari g. Stanovnik na mestnem magistratu. Sedaj, ko je vsled »spretnih« taktik g. Korošca prišlo drugače, je zabavno gledati, kako klerikalci besne. Predvsem seveda pretijo. A časi, ko se je kdo bal pretenj raznih demagogov, so popolnoma minili. Mesto, da bi bili veseli, da je vsaj nekaj prečnanov prišlo v vladu, kjer bodo delali, da se tudi v gospodarskih zadevah prevede popolna enakopravnost, se jezijo, da prečnanski demokrati niso raje dovolili, da radikalni sami sestavijo vladu. Ni naša stvar, da se bavimo z vprašanjem, kako se opredeljujejo demokrati iz Slovenije. Vendar se lahko konstatira, da je SLS skozi mesece, zlasti pa zadnjih 14 dni, storila vse, da zaostri razmere. Vpila je, da je federalizem že tu in da je sedaj prišel čas, da se zavije vrat slovenskim naprednjakom. Še danes piše »Slovenec« v istem smislu, češ če pridejo klerikalci do vlade, uničijo slovenske demokrate. V isti sapi pa divjajo, ker je posl. Reisner šel s prečnanskimi demokrati. »Slovenec« naj se raje bavi z notranjimi razmerami v lastni stranki, o kateri je notorično, da so popolnoma razdrapani. Danes pa je javna tajnost, da je 99 % klerikalnih pristašev mišljenja, da je velika škoda, da ne sedi g. Korošec na tistem stolu, kjer sedi g. Pribičević.

— Klerikalci za bombe in granate! Na vest, da nameravajo baje radikalni v verifikacijskem odboru razveljaviti več radičevskih mandatov, se je, kakor poroča »Vreme«, izrazil neki prvak klerikalne stranke (Sušnik?) takole: »To bi bilo brezzakone in nihče ne more za to prevzeti nase odgovornosti. Po tem bi tudi mi imeli pravico, da posežemo po brezzakonju in da uveljavljamo svoj program z bombami in revolverji, a v tem slučaju bi mi ne imeli več države.« — Klerikalci torej sanjajo že o bombah in revolverjih, ako ne bodo mogli drugače priti do moči in vlade. To si je treba zapomniti za slučaj, da se bodo zopet sklicevali na svoja krščanska načela. Ta krščanska načela namreč, kakor je znano, izključujejo vsako nasilje. Kakšni kristjani so potem ti naši klerikalci, ki hočejo operirati z bombami, granatami in revolverji?

— Notranji spor med SLS in Radicem se širi. SLS je boreč se, da pride na vladu, namigovala, da bo na Hrvatskem in v Sloveniji uporabila vladno moč proti radičevskim kandidaturam. SLS se strašno boji nastopa g. Radića pri volitvah v mariborski in ljubljanski oblasti. Mislija je, da po razpustu skupščine obrne orožje proti radičevcem in jim z žandarmerijo zapre pot preko Sotle in Kolpe. Pazočanje pri SLS je veliko tudi s tega stališča.

Glasbeni vestnik.

— IX. Mladinsko glasbeno predavanje. G. Stanko Premrl, ravnatelj stolnega kora in g. dr. Kimovec sta včeraj v stolnici mnogobrojni mladinski publiki predstavila orgle in orgelske oblike v tako temeljitem predavanju, da ne zasluži samo pohvalo hvaljevalnih poslušalcev, ampak naravnost občudovanje. G. Premrl je naš najboljši orgelski virtuos tako po spretnosti in globokem razumevanju svoje blesteče igre. Treba ga je n. pr. ob orglah stoletj gledati kako igra in to na orglah naše stolne cerkve z 52 registri, tremi manuali in pedalom, ki so umotvor domačega mojstra Ivana Milavca. Premrl se pogrezne takorekoč v svojo igro, si poje pri tem, bliskoma megalava registre, nogo so tako absolutno sigurne, kot roke, njegova igra ne izčrpa samo vseh duševnih sil, temveč tudi do skrajnosti tudi vse telo. Legato, kakor tudi še dokaj težji orgelski staccato mu teče izpod rok in nog enako lahko. Mojlster je v improvizirani igri, ki jo mora več ali manj slepo obvladovati vsak orglavec, tako le

pri Premrlu vsaka najmanjša zaigra, medall doigra umotvor sedaj v mogočem naraščanju smoteno in umetniško dopolnjuje se registrov, do polnega zbora, sedaj v sladko melodični, nato ljubko igrivi solozigri karakterističnih izpremen. Svojo skoro neizčrpano invencijo je pokazal zlasti v pregledu orgelskih registrov, ki jo je s kratko in lahko umljivo besedo razložil g. dr. Kimovec. Iz ostalih koncertnih točk me je predvsem zanimala dr. Gajmir Krekova »Slavnostna predigra«, polna plemenitega, svečanega razpoloženja. Premrlova mogočna »Doigra«, Mendelsohnova »Peta orgelska sonata«, vse znanje in obilnega znojla zahtevala R. Bossjeva »Tema variatio«, Bachova »Dorska tokata« in Schumannova »Fuga št. 6« v B-duru, poslednja iz cikla fug na ime »Bach«, silno težavna in silajna skladba, ki narašča iz zmernega početka, v vedno in vedno hitrejših valove do grandioznega konca. Mislim, da odličnejše in temeljitije, kakor včerajšnje, ne bi moglo biti nobeno mladinsko predavanje. Prireditelji in poslušalci morajo biti drug na drugega ponosni.

KINO
Ljubljanski dvor
Dražestna in ljubka krasotica
FERN ANDRA
nastopa samo še danes 27.,
petek 28. in soboto 29. marca
v npravstveni drami

Kadar
žena ljubi

Prosveta.
REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI
DRAMA.
Začetek ob 20. zvečer.
Četrtek 27. marca: Asantka. Red B.
Petek 28. marca: Cezar in Kleopatra Red E
OPERA.
Četrtek 27. marca: »Madame Butterfly«. Gostuje ga. Debicka. Red F.
Petek 28. marca: Plesni večer: Ipavčev »Možiček« in razni plesi. Red D.
SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER
v Ljubljani.
V nedeljo, dne 30. marca: »Zakonske zmešnjave.«

— Dramska predstava po znanih cenah. V soboto, dne 29. tm, se vprizori v lezabavna burka »Danes bomo tiči« in sicer kot delavska predstava pri znanih cenah. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blagajnah.
— Plesni večer baletnega zbora Narodnega gledališča v Ljubljani. Baletni mojster g. Aleksander Trobiš je priredil plesni večer našega baletnega zbora, kojega spored je sestavljen iz dveh delov. Prvi del tega sporeda obsega devet najrazličnejših plesov, katere plešejo g. Trobiš, dalje gđc. solopesalki Svobodova in Vavpotičeva, članice baletnega zbora in dve mladi plesalki. V drugem delu pa se vprizori izvirna slovenska pantomina dr. Josip Ipavčev »Možiček«, ki je v klavirski obdelavi izšel pred leti v založništvo ljubljanskega knjigarja in založnika L. Schwentnerja. Ker se je orkestralna partitura tega dela izgubila je celo delo nanovo instrumental skladatelj Viktor Parma ter se »Možiček« v tej izvedbi prvokrat izvaja na ljubljanskem oderu. Vse plesne točke spremlja orkester Narodnega gledališča v Ljubljani. Plesni večer se vrši v abonmaju in sicer za red D. Plesni večer začnaja točno ob 8. na kar vse posetnike posebno opozarjamo.

— O Komenskem. V članku o Komenskem (Narod 25. marca, str. 3, kolona 3) je precej pogrškovo. Po najboljših virih je K rojen 28. (ne 29.) marca 1592. Rojstna vas je pri Uherkem Brodu (ne pri Brnu, ampak ob meji nekdanje Ogrske!) Leta 1631. Je živel v Lezenu (ne v Lešni). Ono znamenito pedagoško delo je naslovljeno »Janua linguarum reserata«, to je »Odklenjena vrata« (ne rezervata!) »Orbis pictus« je izšel leta 1657. (ne 1637). Mesto Elbing je od ustja Visle oddaljeno v zračni črti 46 km, po cesti mnogo več (ne »blizu« izliva Visle).

Svoj »Orbis pictus« je spisal K. v Šarišpotoku ob reki Bodrogu na Ogrskem (ne »na Sedmograškem«; od Š. do nekđ. sedmogromije je v zračni črti 140 km, po cesti pa 200 km!) — Naposled moram omeniti, da je rojstna vas Komenskega Nivnice; vas Komu pa, ki je še bolj proti nekđ. ogrski granici, je zibelka njegovih dedov in po njej je imel naš Amos svoj priimek.

— Gostovanje gospe Hedvike de Debicka. Danes zvečer se poje v opernem gledališču Puceljčeva opera Madame Butterfly z gostom gospo Debicko v glavni vlogi. Ostale vloge so vrokah gospe Rewiczeve, g. Cvejiča in g. Kovača. Gospa Debicka je brez dvoma odličan gost, koga priznani pevski sloves sega po celi srednji Evropi, saj je gospa stalen gost največjih nemških, čeških in poljskih gledališč. Predstava se vrši za red F. Gospa Debicka nastopi v soboto v operi Faust.

— Sentjakobski gled. oder vprizori v nedeljo, dne 30. marca izborno veseligr »Zakonske zmešnjave«, ki je pri premijeri izborno uspeša. Igra ima polno krasnih komičnih zapletiljav. Posetite predstavo. — Vstopnice so v predprodaji v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— Slovenska Matica ima svoj občni zbor dne 13. aprila t. l. ob 10.30 dopoldne v svojih prostorih z dnevnim redom: 1.) Poročila odbora. 2.) Volitev novega odbora. 3.) Slučajnosti.

Sokolstvo.
— Sokoli jezdeci. Kakor vsak petek, tako tudi jutri dne 28. marca bratski sestanek »Sokolov jezdecev« v Kavarni Prešeren ob 20. zvečer. Ker je ta sestanek velevažen, radi pogovora o »Kolo jahačev«, se bratje pozivljajo k polnoštevilni udeležbi. Jezdni odsek.

Julijska Krajina.
— Volilna borba. Pisatelj in Peternel sta posetila celo Soško dolino. V Bovcu je razlagal Pisenti, da bo narodni parlament krepko branil vse opravljene zahteve in aspiracije tujerodcev, ki žive v mejah svobodne in neodvisne Italije. Tako govoril pred slov. volilci, se pravi, norčevati se z njimi in žaliti jih. Ti »tulerodci« žive na svoji zemlji že stoletja in Italija je pograbila to zemljo, ne da bi jih vprašala, ali hočejo priti pod njeno oblast? Kako vpoštevata Italija slovenske pravne zahteve, to vemo že predobro. Kdor bi volil fašistovsko listo, ta bo glasoval za pogin juljskih Slovencev! V Kobardu je obetal Pisenti, da bodo dali Italijani Slovencev kruha in zaslužka. Doslej pošiljajo med Slovence trgovce, obrtnike in delavce, da jim jemljejo kruh izpod ust. Pisenti je obiskal tudi Idrijo. Spremlja ga Peternel, ki prevaja njegove govore.

Turistika in sport.
— Medmestna tekma Ljubljana: Celovec se vrši v nedeljo 30. tm. ob 14.30 na igrišču Ilirije. Po medmestni tekmi sledi prvenstvena tekma Slovan: Ljublj. akad. SK. Predprodaja vstopnic od petka naprej v trafiki Sever, Selenburgova ulica. Znižane dijaške karte se izdajajo samo v predprodaji. Sedeži so numerirani, tako da si lahko vsakdo vnaprej zagisura določen prostor.

— Celovec: Ljubljana. Reprezentančno nogom. moštvo Celovca je sestavljeno iz 9 igralcev Atletiksportkluba in 2 igralcev Sportvereina ter despe v Ljubljano v soboto zvečer pod vodstvom kapetana korškega nogom. saveza H. Hauserja. Ljubljanski team tvori kompletno prvo moštvo Ilirije z Milanom v obrambi in Husom v halifu. Tekmo bo vodil zagrebški sodnik Fabris.

Društvene vesti.
— »Československa obec v Ljubljani« vabi svoje člane ter slovensko javnost na Smetanovo proslavo, ki jo priredi v ponedeljek dne 31. t. m. ob 10. v dovarni Jadrana (arena Narodnega doma, Tomanova ulica) s predavanjem prof. Michla ter z umetniškim sporedom. Sodelujejo člani narodnega gledališča. Vstopnina prostovoljna. V nedeljo dne 30. t. m. ob 18. v restavraciji Narodnega doma češka marionetno gledališče »Vodnikov Hanička«.

— Predavanje o gojitvi cvetic. Priznani veliki ljubitelj in gojitelj cvetic gosp. nadsvetnik Avgust Bukovic predava v petek dne 28. t. m. ob 20. na moškem učiteljsku o gojitvi cvetic. Ker bo predavanje nad vse zanimivo, se ljubitelji cvetja na to opozarja.

— Društvo konceptnih uradnikov. Občni zbor »Društva konceptnih uradnikov politične uprave v Sloveniji« se bo vršil dne 13. aprila 1924 ob 14.30 dopoldne v knjižnični dvorani palače pokrajinske uprave v Ljubljani. Na polnoštevilno udeležbo vabi odbor.

— J. a. d. »Triglava«. V četrtek, 27. tm. ob 20. pri »Novem svetu« za vse člane obvezen sestanek. Na dnevnem redu pogovor radi proslave 50 letnice društvenega obstoja.

— Društvo finančnih konceptnih uradnikov na Slovenskem ima svoj redni občni zbor dne 29. marca 1924 ob 14.30. v hotelu »Union« v Ljubljani.

— Šišenska dekl. mešč. šola je priredila šolsko predstavo v prid pomladke »Rdečega križa«, ki je uspeša nad vse pričakovanje. Pevsko točko so izvajale deklince prečizno in z občutkom, v igri so pa nastopile res temperamentno in sigurno.

— Pri glavobolu, omotičnosti, tesnobi v prsih, točlenja srca, kar povzroča telesno zaprtje, grenčica »Franz-Josef« temeljito očisti prebavilna pota in odstrani napenjanje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 27. marca 1924.

Polom klerikalne politike.

Klerikalna dvolična politika je doživela popoln poraz, ki bo brez dvoma imel za katastrofalne posledice. Po lanskim volitvah v nar. skupščino so žšli klerikalci iz volilne borbe kot zmagovalci na vsi črti. Zastopstvo slovenskega naroda v parlamentu je prešlo popolnoma v njihove roke. S tem so prevzeli nase tudi vso odgovornost za uspeh ali neuspeh svoje politike. V volilni borbi so obečali slovenskemu ljudstvu zlate gradove, ako izroči in zaupa zastopstvo slovenskih interesov v beogradskem parlamentu klerikalnim kandidatom. Ljudstvo je slepo verjelo tem klerikalnim obljubam in izvolilo za svoje zastopnike malodane same klerikalce. Bilo je pač prepričano, da bo padala sama mana z nebes in da bo teklo v Sloveniji mleko in med, čim prevzame vodstvo slovenske politike v narodni skupščini izključno v roke klerikalna stranka.

Ta nepričakovana zmaga pri skupščinskih volitvah je klerikalcem popolnoma zmedla glave. Mesto da bi klerikalni poslanci, zavedajoč se velike odgovornosti pred narodom, stopili na pot realne politike, zastopali s trezno in razborito taktiko interese slovenskega ljudstva ter skušali uveljaviti zahteve slovenskih ljudskih mas predvsem na gospodarskem in upravnem polju, so menili, da dospe najlažje z dvorezno in dvolično politiko na svoj cilj.

Dasi so pred volitvami živeli z radikalni v divjem zakonu in največ pripomogli k temu, da je prišla na krmilo homogeno radikalna vlada, so po končanih volitvah z vihrajočimi zastavami prešli v Radičev federalistični tabor. Zaverovali so se pač v iluzijo, da pomenjajo Radičevi uspehi pri volitvah na Hrvatskem že zmago federalističnih gesel. V tej fiksnici ideji so jadrno potisnili svoj lonček k Radičevi žerjavici, da bi bili tako sodelavci pričakovane zmage Radičeve federalistične ideje. Kmalu pa so uvideli, da iz Radičeve moke še ne bo tako hitro kruha. Zato so jeli znova igrati pod odojo tudi z radikali, ravnaajo se po stari prislovcu, da je vedno dobro, ako ima človek za vsak slučaj v ognju dve železi. S to dvojno igro sicer niso mnogo dosegli: Izposlovali so si samo nekaj mrvic in drobtinic, kakor klerikalno komunistični občinski zastop v Ljubljani, svobodne roke glede Kmetijske družbe in Mestne hranilnice ljubljanske itd. To so bili edini uspehi klerikalnih trgov v Beogradu. Istočasno pa so klerikalci znova tudi opozicijski blok, naperjen proti radikalom. Hoteli so tako sedeti na dveh stoli. Z desnice so krepko objemali kot zaveznički Radiča in Davidoviča, z levico pa so stiskali roke radikalom. Tako so vodili za nos Davidoviča in Radiča, pa tudi radikale. Zavedali so se, da to njihovo postopanje sicer ni »honorowo«, pač pa »zdorowo«, in bili prepričani, da morajo s takšno svojo politiko pristavljanja svojega pisrkerkega istočasno k dvema ognjema, uspeti na vsi črti.

In zgodilo se je, da je opozicijski blok strmoglavil radikalno vlado. Zdelo se je, da pojde sedaj separatistična pšenica neovirano v klasje. Klerikalci so izdelali že v vseh podobnostih načrt, kako preoblikujejo Slovenijo v rimsko-klerikalno satrapijo. Plavalci so v morju zadovoljstva, razkošja in radosti. Ko pa so bili že tik pred uresničenjem svojih velikopoteznih načrtov in nad, pa je nastal polom. Pašić in Pribečević sta sklenila sporazum in osnovala naroden blok v obrambo države proti njenim rušilecem. Presenečenje in razočaranje... Klerikalci so telebnili z nebes na realna tla. Njihova politika je doživela popoln fiasko. Obsedeli so med dvema stoloma in Svetozar Pribečević je napravil debel križ preko njihovih načrtov in računov. Papeževe države v Sloveniji ne bo! Ali se je potem čuditi, ako vzpričo tega dejstva klerikalci rjovejo, kakor ranjeni — tigri?

— Centralizem ali državno edinstvo? Klerikalci se na vso moč trudijo pomešati pojme, da lahko v kalnem ribarju. Državno edinstvo je vse kaj drugega, kakor centralizem. Znano je, da naša ustava garantira državno edinstvo, obenem pa predvideva možnost popolne dekoncentracije državne uprave in najširše samouprave v oblastih, srezih, občinah ter strokovnih komorah. Vse načrt g. Voje Marinkoviča, s katerim se je strinjala vsa prečanska javnost, je izvedljiv v okviru vidovdanske ustave. Pašićev vladni mandat je opredeljen tudi s sklicavanjem na zgodovinska dejstva in sicer na razkosanost, ki je skozi stoletja toliko zla prinesla našemu narodu in ki se ne sme vrniti niti v obliki federalizma in s sklicavanjem na saintgermainski mir, ki priznava ustanovitev kraljevstva SHS, t. i. ene države, ki ni nastala po kakih dogovorih, ampak vsled enodušne volje celokupnega naroda in vsled zmage srbskega orožja. Radičev programski sta-

že se ne da spraviti v okvir državno-pravne in mednarodne situacije, ki je nastala oziroma je priznana s saintgermainsko pogodbo. Državno edinstvo nikakor ne izključuje sporazumnega dela vseh treh plemen. Če »Slovenec« trdi, da je stvar »treh narodov«, da si uredijo državo, kakor hočejo, je pri tem pozabil na dvoje: Prvič, da se govori o državi, ne o državah, dalje pa, da je Narodno Veče s sodelovanjem SLS in njenim izrečnim in navdušenim pristankom 1. decembra 1918, za večne čase proglasilo državno in narodno edinstvo. Če so se takozvani trije narodi torej imeli odločiti, so to že storili in sicer so bile v Narodnem Veču zastopane vse slovenske stranke. Največ besede pa je imela SLS, ki je najbolj glasno prisegala na narodno in državno edinstvo. Svoj program je SLS spremenila šele pozneje in sicer iz volilnih razlogov, da povojno nezadovoljstvo zaobrne na svoj mlin.

— Odhod avstrijskega generalnega konzula dr. Kohlrussa. Tukajšnji avstrijski generalni konzul g. dr. Kohlruss, ki je imenovan za avstrijskega odpravnika poslov v Sofiji, zapusti te dni svoje sedanje službeno mesto. G. dr. Kohlruss je bil vreden, izredno koncilijanten uradnik in ljubljenski družabnik. Zato je vžiral v vseh naših krogih iskrene simpatije. Želimo mu na njegovem mestu obilo sreče!

— Razdelitev Slovenije v prosvetnem oziru. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, po katerem prejme nadzorstvo nad šolami v ljubljanski oblasti dr. Stanko Bevk, ki ostane do dokončne likvidacije i dalje šef prosvetnega oddelka za Slovenijo. Njemu sta dodeljena kot referenta dosedanja nadzornika Josip Wester in Engelbert Gangl. Nadzorstvo nad šolami v mariborski oblasti dobi dr. Janko Bezjak, dodeljena sta mu dr. Leopold Poljanec in Fran Gabršek. Od ostalega osebja so dodeljeni referentu za prosvetne posle v ljubljanski oblasti Narte Velikonja, Ivan Abram, Ignacij Zima, Josip Bajec, Mimi Resnik, Ana Zupančič, Fran Resnik, onemu v mariborski oblasti Ivan Kock, Nikola Obradović, Viktor Lichtenberg, Josip Vokal, Marija Fink, Vida Primožič in Josip Miklavčič.

Dosedanja gospodarsko - upravna referenta dr. Milko Lubeč in dr. Ivan Karlin sta stavljena na razpolago notranjemu ministrstvu, dosedanj poročevalec za vere Viktor Steska pa ministrstvu ver. ljubljansko gledališče bo odslej podrejeno naravnost ministrstvu prosvete; muzeja in licejska knjižnica ostaneta še nadalje podrejena prosvetnemu referentu pri ljubljanski oblasti.

— Znatne napredek je storilo naše ljudsko šolstvo, kjer ne bo s prihodnjim letom nobene nevalificirane moči več. Med vsemi pokrajini naše države doseže to Slovenija prva. V vsem manjka v Jugoslaviji še okrog 200 učiteljev, da bi bila zasedena vsa učna mesta na že osnovanih šolah. Seveda primanjkuje še šol, zlasti v Južni Srbiji in Bosni.

— Češkoslovaški podkonzul v Ljubljani g. dr. Gustav Záhorský, atašé češkoslovaškega konzulata v Ljubljani, je bil imenovan za vice - konzula na dosedanjem mestu. Iskrenemu prijatelju Jugoslovenov iskreno čestitam z željo, da bi še dolgo ostal med nami.

— Pravico javnosti je odreklo ministrstvo prosvete zasebni frančiškanski gimnaziji v Kamniku.

— Jugoslovenska izdaja »Prager Presse«. Znani češkoslovaški dnevnik »Prager Presse« izda okoli 15. aprila t. i. posebno številko posvečeno izključno naši kraljevini. Ta izdaja, katere je že druga te vrste, boode zopet gotovo vzbudila veliko zanimanje. Ima čili razpravljalni o našem gospodarskem razvoju in okrepiti odnose med kraljevino SHS in Češkoslovaško republiko zlasti na narodnogospodarskem polju. Poleg tega prinese ta posebna izdaja omenjenega dnevnika več člankov ter razprav o naši kraljevini izdaja peresa znanih strokovnjakov. Na pomladanskem vsebinskem v Zagrebu bo imela »Prager Presse« posebni kioski, kjer se bo omenjena posebna izdaja razprodajala. Opozarjamo naše kroge na to izdajo ter na ugodnost inseriranja v njej.

— Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani pozivlja tem potom vse v Sloveniji se nahajajoče češkoslovaške državljane rojene leta 1902, 1903 in 1904, da se v najkrajšem času, najpozneje pa do 10. aprila 1924, pismenim potom prijavijo tukajšnjemu uradu ter navedejo potne rojstni podatke ter mesta pristojnosti v CSR udi natančen naslov. Ti podatki so konzulatu potrebni radi naborov, ki se bodo vršili v mesecu aprilu. Dan nabora bo pravočasno objavljen v časopisih.

— Ravnateljstvo mestnega dohodarskega urada radi snamežanja uradnih prostorov ne uraduje za stranke dne 29. marca t. l.

— Otvoritev telefona v Toplicah pri Novem mestu. Pri pošti in telegrafu Toplice pri Novem mestu je bila dne 1. marca t. l. otvorena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevno in medkrajevno promet z omejeno dnevno službo (14).

— Otvoritev pomožne pošte Sv. Rok ob Sotli. Dne 21. decembra 1923 začasno zatvorjena pomožna pošta Sv. Rok ob Sotli pošta Rogatec se s 1. aprilom 1924 zopet otvori.

— Gremij trgovcev v Ljubljani. Gremij trgovcev Ljubljana — okolica in Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani naznanjajo, da se s 1. aprilom preselijo iz svojih pisarniških prostorov Gradišče 17. v nove prostore palače Kreditne banke I. nadstropje. Vhod iz Aleksandrove ceste.

— Promocija »Slovenska dijaška zadruga« v Pragi javlja, da je promoviral njen član g. Božidar Lavrič iz Novevsi pri Raketi na staroslavni Karlovi univerzi v Pragi za doktorja vsega zdravilstva in da je njen član g. Franjo Lukman iz Ormoža položil inženirski izpit na visoki tehnični šoli v Pragi.

— Svarilo pred nakupom. Od 23. na 24. tm. je bila soprogi vladn. svetn. Mencingerja ukradena iz stanovanja (Cankarjevo nabrežje št. 1), skoro nova črna svilen obleka, vredna nad 5000 K. Pred nakupom svarimo, izsleditelju je zagotovljena primerna nagrada.

— Katehetom, učiteljem na eks. šolah in učiteljicam ročnih del. Prosvetni oddelki za Slovenijo vabi veroučitelje, dušne pastirje, učitelje na ekskurzijskih šolah in oddelkih za oddajanje otroke in nestalno nameščene učiteljice žen. roč. del, naj predložijo vsaj do 15. aprila 1924 prijave za nagrade v zmislu razglasa višjega šolskega sveta v Urad. listu št. 8 iz l. 1923 s to razliko, da navedejo samo eno razdobje t. j. za čas od 1. januarja do 31. marca 1924. Na poznejše prijave se prosvetni oddelki iz proračunskih ozirov ne bo mogli ozirati.

Ljubljanski velesejem Senzacija! 11. in 14. aprila Modna revija v operi

— Šolske knjige iz avstrijske dobe je treba očistiti. Po prevratu, l. 1919. in 1920. so naše višje šolske oblasti ukazale, da se imajo iz vseh šolskih knjig, ki so v uporabi še iz bivše dunajske zaloge šolskih knjig, očistiti vseh slik in spisov (odnosno pesmi) ki se nanašajo na avstrijsko dinastijo ali njeno vladarko dobo. A kaj najdemo še danes, peto leto po prevratu v raznih naših šolskih knjigah in pesmaricah? Nedočakljive spise, pesmi in slike, slavospeve »pre-svetemu cesarju Francu Jožefu«, »presviti-licesarici Elizabeti«, »presv. cesarju Karlu« itd., zlasti v mestih kot so Ptuj, Celje, Maribor, Prekmurje in v klerikalnih zas. zavodih. Zadnji čas bi že bil, da bi okrajni šolski nadzorniki pregledali zlasti šolske in učiteljske knjižnice ter napravili red.

— Poljedelski tečaji v vojski. Poljedelsko ministrstvo je sklenilo, da otvori letos poljedelske tečaje za vojnike v vseh divizijah. Prvi takšen tečaj se otvori za vojnike iz beogradskih polkov.

— Kraljično sliko so zažgali v neki gostilni v Kninu v Dalmaciji. Ko se je izvedelo za zločin, je ogorčeno občinstvo hotelo demolitirati dotično hišo, kar pa je preprečila policija. Storičilo so bili aretirani. Med njimi se nahajal tudi ondodni sodnik Simeta. Kninska občina šteje 25.000 prebivalcev. Med temi je 23.000 pravoslavnih. Na sodišču v Kninu so baje nastavljeni izključno radičevci.

— Celjske vesti. — Organizacija JDS za mesto Celje ima redne sestanke vsako sredo ob 20. v reči sobi Narodnega doma. — Organizacija JDS za okolico je imela na praznik popoldne svoj četrti setanek pri Fazarčinu na Ostrožnem. Tudi ta setanek je bil dobro obiskan in se je na njem razpravljalo v raznih važnih zadevah. Krajevna organizacija bo v kratkem priredila v raznih krajih okolice predavanja o zemljiški knjigi, takšah, davkih itd. Prihodnji setanek se obavi pravočasno. — Gledališče. V soboto ob 16. dijaška predstava »Vzgojitelj Lanovec«. — Predavanje Sokolskega društva bo prihodnjo soboto ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Predava, kakor že javljamo, prof. Jos. Jeras iz Ljubljane — o umiku čez Albanijo leta 1915. — Umrla je Uršula Rehar, prodajalka sadja na glavnem trgu. — Radi tatvine je bila pred okr. sodiščem obsojena Ana Zidar, služkinja na 2 meseca težke ječe. Pokradla je pri hotelirju Juvanciču v Zid. mostu razne stvari. Radi poskušenege posilstva na neki ženski je bil Martin Golob iz Blatnega vrha pri Laškem obsojen na dva meseca težke ječe. — Olepševalno tujsko prometno društvo v Celju ima dne 5. aprila ob 20. v reči sobi Narodnega doma svoj občni zbor z običajnim dnevnim redom.

— Mariborske vesti. Iz razstave gradbenih načrtov. V sredo so dopisali iz Münstra novi načrti westfalske družbe »Westfälische Heimstätte«, ki je znana največja stavbena družba v tej pokrajini. Načrti predstavljajo moderne eno- in večdružinske hiše. Z načrti je dospelo tudi več projektov s ilustracijami najnovejših stavb te družbe. Obisk na praznik pa tudi v sredo je bil zelo živahen. V sredo popoldne je prišel na razstavo g. prof. Ravnihar 6. razred državne realke. Ob zaključku se pričakuje obisk tudi drugih šol. — 10.000 dinarjev v piškotih. V sredo so pri občinski kontroli v Mariboru prišli na sled nekemu študentu iz Banata, ki je potoval v inozemstvo ter skušal izhiteti iz piškot (piškoti) zaviti 10.000 D. Da ga niso zapili, se ga je dotični organ usmilil in mu posodil, da je plačal globo, čez 2.000 D. — Nesreča pri delu. V pivovarni Götze se je pomožni delavec Ivan Stver ponesrečil pri izlivu vročega piva iz kotla. Opekli si je obe nogi.

Prepeljali so ga v bolnico. — Narodno gledališče v Mariboru je v ponedeljek po daljšem odmoru vpriporilo lepo Surgučovo dramo »Jesenske gosli«. Vlogo Vieročke je prevzela gđ. Kovačičeva in jo rešila zelo dobro. Na praznik 25. so ponovili opero »Čarostrelec«, pri kateri je bil obisk bolj slab, kar je pripisati le lepemu vremenu. Po mestu so se v sredo širile govorice, da bo moralo gledališče že 1. aprila ustaviti predstave. Kolikor nam je znano, so te govorice še preuranjene.

— Popravek. V večerajšnji notici »Spremembe v državnih službah je tiskarski škrt zakrivil nekaj napak. Za učitelico ženskih ročnih del je imenovana Ana Grmovšek v Pištanju, Upokojen je ravnatelj I. drž. gimnazije v Ljubljani Franc Novak.

— Beogradski akademiki posetijo Češkoslovaško. Slušatelji beograjske trgovske akademije posetijo v aprilu Češkoslovaško, da si ogledajo kulturno in gospodarsko življenje bratskega naroda. Ekskurzijo, ki bo štela 85 študentov in studentk, vodi prof. dr. Lukić. Beograđani posetijo Prago, Plzen, Podebrady, Hradec Kralove, Ostravo in Bratislavo.

— Iz Amerike. V kraju Rock Springs. Wyo je ubilo v enem tamošnjih rovov Slovenca Valentina Potočnika. Pokojni, ki je bil star šele 20 let, je bil priden mladenič ter je bil splošno priljubljen. — Ponesrečeni Slovenci. Dne 8. marca je nastala v kraju Scofield, država Utan v rovu Castle Gate velika eksplozija, pri kateri se je ponesrečilo tudi šest Slovencev. Imena treh so znana in sicer so to Jurij Sluga, Andrej Kompas in Aleksander Patrik. V rovu, v katerem je nastala eksplozija, se je vsega skupaj ponesrečilo 173 premožarjev, med katerimi je večina oženjenih.

— Drzna sleparija. Albert Reiser, zastopnik rimske trvdke Molino in Moncerelli v Ljubljani je ponesrečil 38.352 lir. Drzemu sleparju pa to ni bilo dovolj in je skušal izvesti od trvdke 200.000 lir, kar se mu pa ni posrečilo, ker so sleparijo pravočasno odkrili. Reiser je pobegnil.

KINO „IDEAL“ predvaja v
četrek, petek, sobota, nedelja,
27. 28. 29. 30.
neprekosljivo senzacijo

Pod dvema zastavama
Kolosalna drama v 6. dejanjih v glavni vlogi
Priscilla Dean.

Krasni posnetki iz bojev francoskih kolonistov
proti Arabcem.

Osveta. Ljubezen. Žrtv.

PREDNAZNAILO.
„V a v e d u m a“
(človek opica.)

— Roparski umor v Družinski vasi. V Družinski vasi pri Novem mestu je bil v noči od nedelje na ponedeljek izvršen strahovit roparski umor nad posetnikom Ivanom Ramutom in njegovo ženo Urško. Ivan Ramut, oblečen v samo spodnje perilo, je ležal ubit v bližini hleva. Na glavi je imel poleg zvezoje široke rane še dve manjši rani. Poskodbje so bile prizadene očividno z nekimi topim orodjem. Naravnost grozen pa je bil pogled v notranjost hiše, kjer je ležala v mlaki krvi ubita žena Urška. V sobi, kjer je ležala, je bilo vse razmetano in stene so bile oškropjene od krvi. Na lice mesta je prispela takoj, ko je bil zločin odkrit, komisija iz Novega mesta, sestojeca iz preiskovalnega sodnika Kobeta, avskultanta Stukelja, dr. Gregorčiča in Ignacija Pavlika. Komisija je izvršila obdukcijo obeh trupel. Zena Urška je bila v blagoslovljenem stanju. Kdo je izvršil strahovit zločin nad obema zakoncem, dosedaj še ni ugotovljeno. Kakor poročajo, je imel Ramut v nedeljo pri sebi okoli 20.000 K denarja, ki si ga je izposodil od posestnika Alojzija Žureta in ga razkazoval okoli. Verjetno je, da je s tem opozoril nase kakega lakomnega lopova. Na drugi strani je razširjena verzija, da sta bila mlada zakonca v stalnem prepiru z moževimi starši, ki niso bili zadovoljni s sinovo ženitvijo. Starši so se pred kratkim izselili na Dobravo. Baje so se s sinom strastno pravdali. Z ozirom na ljudske govorice so orožniki aretirali očeta Ivana Ramuta in njegovega svaka. V Družinski vasi in bližnji okolici je ljudstvo radi krvavega dogodka silno razburjeno.

— Družinska tragedija. V Nemški vasi pri Ribnici se je odigrala te dni žalostna rodinska drama. V hiši posestnika Prelesnika je nastal radi domaćih razmer prepir, med katerim je Prelesnik udaril svojo ženo tako močno po glavi, da je zblaznela in so jo morali prepeljati v ljubljansko bolnico. Ko je mož videl kaj je storil, je odšel v kašičo in se tam obesil.

— Roparski umor v Krašnji. Berač umoril posestnika. V gozdu pod Limbarsko goro nad vasjo Sp. Loke pri Krašnji je bil izvršen strahovit zločin nad posest. Jero Sever, vulgo Katernica iz Sp. Savelji pri Ježici. Truplo omenjene so našli v torek in sicer je bila umorjena. Sum je padel takoj na berača Jurčka z Ježice ki je bil s pokojnico znan že dolgo časa. Berač Jurček je bil splošno znana figura in veljal je na Ježici za sila pobožnega človeka. S praznimi vražami je sleparil lahkovorne ljudi, kateri so mu seveda šli na lim in dobival je vedno veliko miloščine. Njegova zunanost je bila zelo častljiva in znal se je prikupiti ljudem. Tako se je zgodilo, da ga je spoznala tudi Katernica. Jurček je večkrat zahajal k njej in posestnica mu je potožila, da gre njemu gospodarsko ravno kot v in da ji je poginilo že več živine. Nesrečna ženica je trdno verovala, da je moral nekdo njeno hišo oreketi. Še bolj jo je v tej veri utrdil berač Jurček, ki je izjavil, da je njena hiša »zacopranja«. Rekel ji je, da lahko odžene »coprnik« od hiše in je Katernici nasvetoval več receptov, tako n. pr. da naj da dva kilograma mesa dvema psoma katera naj potem poginula pokopije in druge sitne vrste. Lahkovorne žena je sveda izpolni-

la te nasvete. Nato je berač izvaobil od nje 10.000 K da jih potrebuje v »svete namene«. Ker je na ta način bo njena živina rešena »zacopranja«. Katernica si je na Ježici izposodila omenjeno vsoto in jo izročila beraču. Tudi obliko svojega pokojnega moža, ki je umrl po prevratu, mu je izročila, ker je berač izjavil, da jo odnese »požegnati« v Moravce. Z obliko se ni vrnil, pač pa je Katernici izjavil, da je oblika shranjena pri župniku v Moravčah in da jo bosta šla skupaj iskat, pri čemur bosta opolnoči na pokopališču v Krašnji nakopala mrtvaških kosti. In žena, ki je v svoji naivnosti veržela beraču vse, je res odšla z njim v Moravce. Odšla sia v četrtke 20. tm. Še predno sta odšla je bil berač celo noč pri Katernici, molil je, prižigal sveče in po raznih ceremonijah je odšel pred hišo, kjer je izkopel izpod praga hleva kup kosti in steklenko vode, katere predmete je prejel sam zakopal, da je tem lažje prevaral ženico, češ, da je sedaj očito dokazana zacopranost njene živine. Zgodaj jutraj sta nato odšla proti Moravčam. Katernica je pravila sosedom, da gre v Krašnjo živino kupovat. Ni se več povrnila. V gozdu pod Limbarsko goro je berač nč hudega slutečo ženo napadel, udaril večkrat s kolom po glavi in jo ubil. Nato jo je oropal in pobegnil. Baje je imela Katernica pri sebi 30.000 K denarja, katerega pri njej niso našli. Truplo umorjene so našli v soboto. Pokojnica je bila, kot že omenjeno vdova in mati štirih otrok. Morilca so orožniki že aretirali.

KINO TIVOLI

predvaja od danes do nedelje 30. marca dahovito in pikantno veseligr slovnega francoskega dramatika Evgen Scribeja »Kozarec vode« (Le verre d'eau), ki je lansko sezono privlačila v našo dramo številno občinstvo. V glavni vlogi poznata krasotica Mady Christians. Njeni partnerji najboljši filmski igralci, oprema sijajna in razkošna, režija prvovrstna. Vsakdo, ki jo je videl v našem gledališču, si jo pride ogledat tudi v kino, že radi primerjave.

Preskrba mesta Ljubljane z električnim tokom.

(Konec.)

Mestna občina ni nikdar pismeno odgovorila na številne dopise. Mestna občina se nikdar ni pogajala radi skupnega delovanja. Najprej je, izjavila, da se ne more pogajati z družbo, ki ni konstituirana, ki nima predsednika. Toda že prej predno je oficijelno bil postavljen predsednik je v okoberški seji obč. sveta stavlil referent mestne elektrarne predlog, da se ponudba »Elektra« odbije.

Dotična seja je sigurno še v spominu častite gospode. Predlog je bil tako lahko-miselno utemeljen, da sem kot občinski svetnik z lahkoto dokazal neresnice izjavljane referenta. Zmagala je resnica in poštenost, ki je še vedno najmočnejša stranka na svetu — tudi v Ljubljani. Predlog je sramotno propadel, dnevniki so poročali o tem.

Toda po tihem občina ruje in vrte proti podjetju, katerega imam čast zastopati kot predsednik in na katerem nisem udeležen niti z eno delnico. Udeležen pa sem na njem s svojo inženjersko ambicijo in na svoji strani čutim vse svoje kolege. Udeležen sem s srčno željo ustvariti nekaj koristnega, z zavestjo da sem prav storil tako.

Mesto ne dovoljuje polaganja vodov po mestnem svetu. Morali smo se držati državnih cest. Naprava danes stoji. Daljnovid teče iz Fužin ob južni železnici do dolenske ceste proge. Tam preide v kablov vod. Kabel teče po cesti na Južno železnico do Bavarskega dvora in se cepi tam v dve progi, ki sežeta do glavne pošte na eni do topničarske vojašnice na drugi strani. Južna železnica, ljubljanski dvor, Strojne tovarne in livarne in Transformator so že priključeni.

Na Fužinah stoji že velika lokomobila družba za 400 konjskih sil za rezervno, če v Ljubljani zmanjka vode. Občina ne mara luči, ne dovolji priklopa velikih stavb in podjetij, katerim toka ne more dati. Občina prosi ministrstvo, da naj preklic določilje polaganja kablov po državnih cestah. občina se ne sramuje kopati jarkov ob Kredinji banki, da bi našla ali smo izvršili priklop te palače ali ne. Naj išče. Če bi me vprašala odkrito, bi odgovoril pošteno, z da ali ne. Kdor išče za mojimi hrbtom ne zasluži odgovora.

Zakaj vse to? Ne vem. Pravijo, da hočejo imeti Elektro v rokah. Lahko jo dobe. Ponudili smo vendar kupno pravico za vse delnice. Da jim niso takoj dali večine je naravno. Odkrito sem bil vse to utemeljil. Krojekt v rokah težavnega aparata mesta, bi potreboval leta, če bi se bil sploh uresničil. Industrija čakati ni mogla. Saj imamo itak grozno število brezposelnih. Semi smo uresničili projekt v treh mesecih v najslabšem letnem času, v katerega nas je zapeljala občina. Sami smo oddali tok, kamor smo hoteli. Sami smo dali delo domačemu podjetju. Dovršeno podjetje je mesto na prodaj. Da nismo delali zastoni je jasno. Če bi bila občina takoj pristopila družbi, bi bila dobila 40% podjetja po lastni ceni.

Približem, da nam mestni branj dati prebivalstvu več tisoč žarnic. Približem, da mesto brani preskrbo javnih zavodov kot je Pokojniški zavod in Zavod za zavarovanje delavcev z lučjo. Približem, da mesto intrigira proti preskrbi industrije, ki hoče dati, brezposelnim delo. Približem, da sem stopil v javnost šele ko sem opozoril g. Župana, da bo trpel ugled mestne občine. S tem trenutkom je naprava delniške družbe »Elektra« postala javna naprava in javnost ima pravico kontrolirati njeno poslovanje. V zavesti poštenega namena družbe, bo »Elektra« brezobzirno šla svoje pot. Če bo tok iz Fužin razsvetljeval mesto in okolico, namesto mesta samega to ni naša krivda.

Kdor je vse to, vse neverjetne homatije, vse opisane in še druge intrige doživljal sam kakor jaz, ima pravico javnosti povedati, da od sedanjih mestne uprave ni pričakovati pomoči. Uprava občine, ki bi si bila na jasnem, bi problema sama ne zmožila. Vezana bi bila na sodelovanje javnosti, industrije, obrti in vseh ostalih konzumentov. Velika elektrarna mesta mora zares zrasti iz domačih tal, delnice morajo v široke plasti ljudstva. Z današnjo mestno upravo sigurno ne bo nihče poskušal težavnega eksperimenta.

Ustanovitev družbe Elektro je več kot eksperiment. Z dnešne se vidi, da stoji podjetje na zdravih nogah. Vsi upi so dopustni, da bo »Elektro« pionir. Če si pridobi zaupanje ljudstva z zdravim poslo-

vanjem, če bo pokazala uspehe, bo ugodila pot velikemu podjetju, ki naj služi splošnim interesom. Takrat bo Elektro rada postala del večje organizacije in mesto bo moglo uživati plodove privatne inicijative.

Prišel bo čas, ko bo nevredno postopanje mestne občine meni nasproti le še pozabljena žalostna epizoda. Rad jo bom pokopal tudi sam. S srcem sem vezan na svoje rojstno mesto. Z veseljem bom pomagal z vsemi svojimi močmi. Že danes pa sem siguren, da obsoja vsa javnost metode, pod katerimi sem trpel. Ponavljam to, kar sem že na oktoberski občinski seji izjavil: jaz mestne uprave ne potrebujem. Če me uprava rabi — in rabila me bo — naj me poišče.

Najnovejša poročila.

Vladina kriza danes opoldne še ni rešena!

VELIKA NERVOZNOST V BEOGRADU. — DANES POPOLDNE DEFINITIVNO SESTAVLJENA MINISTRSKA LISTA PAŠIČ - PRIBIČEVIČEVE VLADE?

— Beograd, 27. marca (Izv. Ob 12.30). Celokupna parlamentarna politična situacija se nahaja v znamenju nervoznega pričakovanja, kdaj se sestavi Pašić-Pribičevićeva vlada. Do tega momenta še ni padla končna odločitev. Definitivno še ni rešeno vprašanje sestave vlade. Popoldne so se vrstili v parlamentu in v predsedstvu vlade važni politični dogodki.

Na razvoj krize zelo vpliven je bil današnji sestanek med Pribičevićem in Pašićem, ki se je vršil danes ob 10. do 11. popoldne v predsedstvu vlade. Na tem sestanku je bil ugotovljen končno veljavni sporazum med obema voditeljema. Po končani konferenci je posl. Pribičević izjavil Vašemu dopisniku: »Stvar je končana!«

Pribičević zahteva: 1.) ukinjenje kuluka, 2.) končno in pravično ureditev uradniškega vprašanja, predvsem definitivno ureditev materialnih prejemkov uradnikov, 3.) rešitev invalidskega vprašanja s čimprejšnjim sprejetjem zadevnega zakona in 4.) zanesljive in precizne garancije za njegov vstop v volilno vlado, ki bi jo imeli sestaviti radikali.

Po konferenci se je Svetožar Pribičević sestal v stanovanju svojega brata Valerijana s svojimi somišljeniki, kjer so izvršili končno redakcijo vseh zahtev za vstop v vlado.

Za danes ob 16. popoldne je določen končni sestanek med Pašićem in Pribičevićem, na katerem se imajo rešiti zaključne formalnosti pri sestavi ministrske liste.

Drug važen dogodek je bil v parlamentu. Davidovičev demokratiški klub je imel vse popoldne sejo, na kateri

je razmotril razvoj sedanje krize. Klub je sklenil izdati na vse demokratiške organizacije manifest kot odgovor na Pašićev proglas, v katerem se imajo pojasniti tudi vsi notranji razlogi za izstop Pribičevićeve skupine iz bloka. Sestavljen je poseben redakcijski odbor iz posl. dr. Voja Marinkovića, posl. dr. Veljkovića in posl. dr. Kumanudija.

Pribičevićeve skupine je sklenila, da prične takoj z organizacijo »samostalne demokratiške stranke« in da se izda na organizacije poseben manifest, v katerem se organizacije pozivajo, da podpirajo samostojne demokrate pri njih delu za ureditev vseh državnih problemov in v akciji za ohranitev državnega in narodnega edinstva.

Za presojo razpeta krize je tudi važen sklep, ki ga je danes objavil džemijet. Džemijet je soglasno sklenil, da pozitivno podpre Pašićovo novo vlado. Radikalom se je končno posrečilo pridobiti za vse člane džemijeta.

— Beograd, 27. marca (Izv.) Po vsem mestu vlada za razvoj krize najbolj napeto zanimanje, nastala je povsod velika vznemirjenost in je skoraj dospel splošna nervoznost na vrhunec. Danes vse popoldne so stale množične množice meščanov in tudi seljakov pred predsedstvom vlade in pazljivo smotile vsako najmanjšo gibanje.

— Beograd, 27. marca (Izv.) Splošno prepričanje vlada danes opoldne v parlamentu in v javnosti, da bo vladna kriza danes popoldne definitivno končana. Za 16. uro popoldne je določen sestanek Pašić-Pribičević. Pregledati se imajo in odobriti medsebojne za-

hteve. Ukaz o imenovanju vlade bo še danes podpisan in parlamentarni krogi računajo, da bo mogoče že jutri popoldne sklicati prvo sejo narodne skupščine, na kateri se ima predstaviti Pašić-Pribičevićeva vlada.

— Beograd, 27. marca (Izv.) Ko je ministrski predsednik Nikola Pašić danes opoldne zapustil kabinet ministrskega predsedstva, so ga obkolili številni novinarji, vprašujoč ga: »Kaj je z vlado? Ali je vlada že gotova?« Pašić, očitno dobro razpoložen, je po svojem običaju odvrnil: »To sedaj ne morem reči!«

Pašić je iz ministrskega predsedstva odšel naravnost na svoj dom. Popoldne po končani konferenci s Pribičevićem ima še le oditi na dvor.

PROGRAM PAŠIČ - PRIBIČEVIČEVE NOVE VLADE.

— Beograd, 27. marca (Izv. Ob 10.) V parlamentarnih krogih razmotriva danes program nove Pašić-Pribičevićeve vlade, ki bi ga imela izvesti v najkrajšem času. Program naj bi vseboval tele glavne točke:

1. nujen sprejem državnega proračuna in finančnega zakona v narodni skupščini po skrajšanem postopanju.
2. verifikacija ostalih Radičević mandatorov. Sedaj jih je v verifikacijo predloženih 38.
3. sprejem invalidskega zakona in zakona o centralni upravi, za tema zakon o poljedelskih kreditih.

Ta program naj bi nova vlada izvedla do velike noči. Po velikonočnih počitnicah pa bi vlada pričela z rešitvijo zakona o obrtniški banki, zakona o sodiščih in sodnikih ter zakona o srednjih šolah in učiteljih. Glede verifikacije Radičević mandatorov dvomijo opozicijski, da bi radikali pričeli takoj z rešitvijo tega vprašanja in so mnenja, da je veliko vprašanje, kdaj in kako bi to radikali izvedli. Splošno zatrjujejo, da je kraljeva izrecna želja, da se ima izvesti verifikacija Radičević mandatorov.

LJUBA DAVIDOVIČ O NOVI PAŠIČEVI VLADI.

— Beograd, 27. marca (Izv.) Današnje »Vreme« priobčuje izjavo Ljube Davidovića o eventualni novi Pašićevi vladi. Voditelj bloka dvomi, da bi mogel Pašić sestaviti novo vlado, ker so mu odrekli poleg opozicijskih skupin svoje sodelovanje Nemci in džemijet (?), ki so si izgovorili svobodne roke. Če pa se Pašiću posreči sestaviti novo vlado in pride pred narodno skupščino, jo hočemo takoj strmoglaviti. Tako vlado lahko vržemo že pri proračunu s sedanjimi 20 Radičevići poslanci, ker džemijet ne bo glasoval za proračun.

Glede sodelovanja Pribičevića z radikali je izjavil Ljuba Davidović, da mu to sodelovanje ne bo v korist.

— Beograd, 27. marca (Izv.) Džemijet je danes soglasno sklenil, da popolnoma podpira novo Pašić-Pribičevićevo vlado. Številčno razmerje vlada sedaj v skupščini to-le: Celokupno je do danes od 312 izvoljenih poslancev verificiranih 263. Če bi bili vsi Radičević mandati, 69 po številu, na enkrat verificirani, bi blok lahko razpolagal s 156 glasovi, sedaj skupno z Nemci brez džemijeta samo s 115 glasovi, dočim ima vlada skupno s Pribičevićem in džemijetom ter ostalimi nevtralcji 143 glasov.

INOZEMSTVO IN POINCAREJEV PADEC.

— London, 26. marca (Izv.) Pade Poincaréjevega kabineta je vzbudil tu globok odmev. Nekateri so pred 14 dnevi računali z demisijo Poincaréja, toda prišla je sedaj nepričakovano. Angleška javnost je njega padeč pričakovala še le po končanih volitvah. Macdonald se radi tega tudi ni spuščal s Poincaréjem v meritorna pogajanja o glavnih mednarodnih problemih.

— Berlin, 27. marca (Izv.) Pariško poročilo o padcu Poincaréjeve vlade je pripelo v Berlin zelo pozno popoldne. Večerniki so vest priobčili brez komentarjev. Samo »Tag« pristavlja kratko: Za nas Nemce ni ta vest povod, da zvone zvonovi praznikov. Gotovo je, da bo njegov naslednik sledil Poincaréjevemu političnem smerem. Še slabše bi bilo, če bi prevzela krmilo Clemenceau ali Tardieu.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 27. marca. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 14.05—14.15, Pariz 437.70—442.70, London 348.40—351.40, Dunaj 0.114—0.116, Praga 235.50—238.50, Trst 349.90—352.90, Newyork 80.625—81.50, Valute: dolar 79.75—80.75, lira 336.50—339.50.

Effekti: 7% invest. pos. 1921. 67—69 2½% drž. renta za ratnu metu 152—155, Ljublj. kred. banka 245, Central. banka 65—68 Hrv. esk. banka 147—149, Kred. banka Zgb. 146—147.5 Hipt. banka 75—77, Jugobanka 126—128, Prastrediona 910—925, Slav. banka 112—115, Eksploatacija 152—154, Druva d. d. Osijek 425, Sečerača, Osijek 1290—1310, Isis d. d. 60—62, Nilag 131—132.5, Gutman 955—970 Slaveks 620—640, Slavonija 133—137, Strojne tov. 160, Trboveljska 720—725, Union, paromlin 750, Vevče 183—185.

— Beograd, 27. marca. Današnja borza: Newyork 81.40, Milan 351, London 350 Pariz 442, Praga 236.75, Dunaj 0.1146.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 27. marca. Današnja borza: Beograd 7.10 denar, Pariz 31.40 denar Newyork 578.50 bl. Dunaj 0.00815, Praga 16.80 den. Bukarešta 3 sr. tečaj, Berlin 1.29 Milan 25, bl. Bukarešta 4.15 bl.

— Trst, 27. marca. Današnja predborza: Beograd 28.35—28.50, Praga 67—67.50, London 99.40—99.65, Pariz 125—126, Newyork 23.10—23.20, Curih 394—402.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Dr. Dralle's Malattine
glicerinov in medeni sok brez
tolščobe.
Čudovitega učinka proti pordečeli, krhki in razpokani koži, — Fino parfumirano.
Milo Malattine. Puder Malattine.
Dobiva se povsod.
Glavna zaloga za preprodajalce ISIS D. D., oddelek
Juri Dralle, Zagreb, Palmotičeva ulica broj 66.

Velesajam u Frankfurtu na Maini obdržavati će se od 6. do 12. aprila o. g.
Glede uputa i legitimacija obratiti se na Hamburg Amerika Linie.
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju J. G. Drašković, Zagreb.

Tovarna usnja Aleks. Podvinec & Cie, Radeče, išče
VRATARJA.
Ozira se le na ponudbe onih, ki so na takih mestih že bili zaposleni. — Stanovanje prosto.

Najnovejše velikonočne razglednice
na drobno in debelo priporoča
Narodna knjigarna
Ljubljana, Prešernova ulica 7

Uvozna trdka lesa
Zelj stopiti v zvezo z resnimi trdkami, ki imajo svoje lastno podjetje žaganega lesa: jelke, smreke, bukovine, hrastovine itd., zlasti take, ki morejo dobaviti od 60 do 90 vagonov mesečno. — Resne ponudbe sprejema **MARIO BUDA, Hotel Južni kolodvor.**

Končno sem našel
prvovrstno blago po najnižjih cenah pri
A. Sinkovic nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19
Tam se vrši INVENTURNA PRODAJA.
Vsakdo naj poskusi!
Garantiram, da bo zadovoljen!

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica (popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6-1.

Strešno lepenko prvovrstno
Kontinental (Kontinentallederapppe)
dobavlja takoj v vsaki množini najceneje
Jos. R. Puh, Ljubljana, Graška ulica 22. Telefon 513.

Prva preoblikovalnica
damskih slamičkov in moških klobukov

Barborič - Završan
Ljubljana - Mestni trg 7
izdeluje po najnovejših modelih. Istotam velika zaloga damskih slamičkov, nakitenih in praznih in raznovrstnega nakita.

Najceneje CEMENT
Prima Portland trboveljski in daimatinski dobavlja v poljubnih množinah. — Naročila sprejema:
H. Petrič, Gosposvetska cesta 16/L. Telefon 343 1741

Zidna opeka
normalno in močno žgana, priznana kot najboljša kakovost, se nudi vsako množino po dnevni ceni. Zaloga na drobno: Opekarska cesta 18. R. Smolewski, arhitekt in mestni stavbenik, posrednik opekarni na Viču. Pisarna: Rimska cesta 2.

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

Službe

Knjigovodkinja
(bilancistka) išče službo s 1. majem. — Dopolni na upravo »Slov. Naroda« pod »Stalno mesto/2096«.

Išče se boljše mlado dekle
za navadno hišno delo. Nastop s 1. aprilom. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2152

Tesarski polir,
kateri je dovršil strokovno rokodelsko tečaj na srednji tehniški šoli v Ljubljani — išče primerne službe. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »E. N. 15/2147«.

Mladi pomočnik
kolonijalne struke, vješt pakovanju i otpremi robe, koji je već bio zaposlen u veletrgovinama — traži se za odmah. — Ponudbe na: Breuer, dioničko društvo, Bjelovar. 2137

Trg. pomočnik,
starejša moč, dober prodajalec, izurjen mešane stroke, posebno železnice in špecerije, se pod ugodnimi pogoji sprejme v eno večjih trgovin na deželi — kot prva moč. Oziralo se bo le na res starejšo in prvovrstno moč. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2127

Prodaj

Moško kolo
»Waffenrade« — naprodaj. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2148

Tri postelje z žimnicami
naprodaj. — Domobranska cesta 7/L. 2151

Klavir se prodaja
po ugodni ceni radi pomankanja prostora. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2146

Sobna oprava
radi selitve naprodaj. — Na ogled samo do 11. ure popoldne vsak dan. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2130

Naprodaj:
dobro ohranjen, skoro nov KLAVER (Stutzfl.), ameriška registrirana BLAGAJNA, 2 STARI SKRINJI iz dobe Marije Terezije in Ludovika XIV., ter 2 stari OMAKRI ZA OBLEKO. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2150

Kuham

Suhe hrške,
kuhamo maslo, pristni čisti med, čebelni vosk, encian, suhe korenine in čebulo dobavlja trdka Josip Renko, Sevnica ob Savi. 2103

Stanovanja

Dve sobi
se oddade dvema gospodoma ali gospodinjama. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2153

Dve prazni sobi
ali sobo z uporabo kuhinje — iščem. — Ponudbe pod »Takoj/2154« na upravo »Slov. Naroda«. 2156

V ZDRAVILISČU

Dobrna pri Celju
lahko dobite krasno kompletno družinsko stanovanje za sezono aprila-septembra. — Vprašajte: Vili Egger, Dobrna pri Celju. 2128

Nepremičnine

Stavbna parcela
v velikosti 804 m² se po ugodni ceni prodaja. Istotam se prodaja tudi sivalni stroj »Singer«. — Poizve se: Vič-Glince 81/L. 2145

Prodaj zelo lepo posestvo
(dobičkanosno) ker sem invalid ter tudi nimam nobenega delazmožnega človeka. Zemljišče je vse v najboljšem stanju in deloma obsejano, ter se ena družina z otroci lahko pošteno preživlja. — Hiša ima dve sobi, prav prostorno gospodarsko poslopje, hlev za 2 do 3 krave, 3 svinjaki, preša, klet, 3 vozovi, plug in vse pohištvo ter žitne shrambe. Tri velike, lepe in rodovitne njive, dobra košnja ter lepi sadonosiški z obilnimi žlahtnimi drevesi in nekaj vinogradi; krasen, poln bukov gozd, drva in strelje dovolj! — Hiša in vse posestvo je ob cesti ter v najlepši solnčni legi v Ponkovaški fari, pol ure od farne cerkve in osem minut od železnice. — Vse skupaj se prodaja za 600.000 K — ali če se neka obdrži, za 400.000 kron; vse po dogovoru. Za polovico se počaka. Naselje se lahko takoj. — Naslov: Alojzij Labič, posestnik v Slatini št. 2, pošta Ponikva ob Južni železnici. 2156

Proda se hiša
s sadnim vrtom v Zgor. nji Šiški. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 2157

Realiteta posredovalnica

Josip Saje
LJUBLJANA, Sv. Jakoba nabrežje št. 29 — SE PRIPOROČA V NAŠE KUP IN PRODAJO NEPREMIČNIN. 2126

Trgovina

s špecerijskim, kolonijalnim in mešanim blagom, alkoholnimi pijačami, mlinskimi izdelki ter poljskimi, vrtnimi in gozdni mi pridelki — v večjem mestu Slovenije, — zelo dobro vpeljana, se odda v najem. Vpovedalo se bo le na solidne in dobre trgovce. — Stanovanje, skladišča, v hiši. — Prevzeti je vso zalogo po dnevnici ceni za približno 150.000 Din. — Ponudbe je poslati pod »Trgovina v najem/2083« na upravo »Slov. Naroda«.

Razno

Okasion-slamičke
od 10 do 100 Din razprodajam samo od 20. do 30. marca. — Horvat, modiska, Stari trg 21. 1971

Na dobro domačo hrano
se sprejmejo 3-4 gospodje. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2011

Polenovka,
namočena, se dobi vsak petek — pri trdku Fr. KHAM, Ljubljana, nasproti hotela »Union«. — Dobi se tudi med tednom. 1014

Ravnokar sem prejel večjo množino raznih vrtnic

iz svetovnoznane drevesnice Teschendorf — iz Dresdene. — Dobijo se vsak dan pri Ivan Breckniku, Ljubljana, Velika Colnarska ulica št. 21. 2161

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarov Bendorfer, Czapka, Ehrbar, Hölzl, Schweighofer, Originag Stengl itd. Tudi na obroke! — Jerica Hubad, roj Dolenc, Ljubljana, Hilserjeva ul. št. 5. 30

POZORI! PEKARJI!

Diamant

tvornice Hauser in Sobotta, Dunaj, Stadlau, pekarski sladni ekstrakt, je najboljši pekarsko sredstvo ter prekaša vse ostale dosedanje nadomestke. — Čuvajte se sličnih potvorb, naj bo pravek ali tekočina! Zatevajte samo originalni »Diamant«! — Glavno zastupstvo za Jugoslavijo: Edward Dužanec, Strossmayerjeva ulica br. 10, Zagreb. 12.961

Znižane cene za otroške vozičke,

ki se dobijo direktno v domači tovarni otroških vozičkov in dvokoles — »TRIBUNA«, F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali možni motorčki, sivalni stroji in pnevmatika, ter se sprejemajo v polno popravilo za emajliranje in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, sivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. 1480